

Sygn. akt I ACa 91/13

I ACz 102/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Lilla Mateuszczyk
Sędziowie:	SA Małgorzata Stanek SO del. Joanna Walentkiewicz - Witkowska (spr.)
Protokolant:	stażysta Joanna Płoszaj

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **Przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - (...)i (...)**

o odszkodowanie

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 21 sierpnia 2012 r.

i zażalenia pozwanego Skarbu Państwa na rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w punkcie 2 tego wyroku

sygn. akt I C 420/10

1. **oddala apelację i zażalenie;**

2. **nie obciąża strony powodowej kosztami postępowania apelacyjnego.**

Sygnatura akt I ACa 91/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem, wydanym w dniu 21 sierpnia 2012 roku w sprawie I C 420/10 Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił powództwo o odszkodowanie wywiedzione przez Przedsiębiorstwo (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. przeciwko Skarbowi Państwa – (...)i (...), a nadto nie obciążył strony powodowej obowiązkiem zwrotu na rzecz strony pozwanej kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego poprzedziły ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny aprobuje i przyjmuje za własne.

Orzeczeniem nr 45 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 lipca 1948 roku na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. RP nr 3, poz. 17) przejęto na rzecz Państwa nieruchomości, położoną w B., oznaczoną obecnie nr działek (...) o powierzchni 36 a 01m2 oraz budynków i urządzeń, znajdujących się na gruncie, a stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności. Nieruchomość stanowiła współwłasność D. B. i E. B.. Spadkobiercami E. i D. B. są: E. F., R. O., A. O., A. A. (1), A. A. (2) , G. B..

Decyzją Wojewody (...) z dnia 15 września 1992 r. znak (...)powyższe działki zostały przekazane (...) Zakładom (...) w B. w użytkowanie wieczyste na podstawie art. 2 ust. 1,2,3 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464 z późn. zm.)

Na podstawie umowy sprzedaży, zawartej w formie aktu notarialnego Rep. (...) z dnia 25.04.1994 r. Przedsiębiorstwo (...) Spółka z o.o. nabyła użytkowanie wieczyste nieruchomości, położonej w obrębie 10 miasta B., oznaczonej nr działek (...) o łącznej powierzchni 0,3601 ha.

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniem z dnia 25 stycznia 2000r . w sprawie GU 11/99 ogłosił upadłość Przedsiębiorstwa (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.. W toku postępowania upadłościowego aktem notarialnym z dnia 30 czerwca 2000r., sporządzonym przed J. T. – notariuszem w P. (rep. (...)) syndyk masy upadłości, działający w imieniu Przedsiębiorstwa (...)Spółka z o.o. w upadłości sprzedał w całości A. K. za cenę 890.000,- zł w trybie art. 113 prawa upadłościowego przedsiębiorstwo upadłego - Przedsiębiorstwo (...)Spółka z o.o. w upadłości z siedzibą w B., w skład którego wchodziło m.in. prawo wieczystego użytkowania działek gruntu nr (...) o łącznej powierzchni 0, 3601 ha, położonych w B. przy ul. (...) oraz własność znajdujących się na gruncie naniesień budowlanych, stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności objęte księgą wieczystą KW (...), prowadzoną przez Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Bełchatowie, a nadto urządzenia, samochody dostawcze i osobowe, wyposażenie produkcyjne oraz dokumentację przedsiębiorstwa, zezwolenia i koncesje.

W dniu 6 lipca2000 r. sporządzono akt założycielski spółki Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w B., zgodnie z którym A. K. pokrył swoje udziały, wnosząc do spółki zakupione na mocy opisanej powyżej umowy Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w B..

Wcześniej, bo decyzją z dnia 08 marca 2000 r. nr (...)Minister Gospodarki stwierdził nieważność orzeczenia nr 45 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 lipca 1948r. o przejęciu przedsiębiorstw na własność Państwa w części dotyczącej (...) B. ul. (...), a decyzją z dnia 22 czerwca 2001r.(...)po rozpoznaniu wniosku Przedsiębiorstwa Handlu Zagranicznego (...) Spółka z o.o. w B. o ponowne rozpoznanie sprawy zgodnie z art. 127 § 3 kpa Minister Gospodarki nie znalazł podstaw do zmiany decyzji własnej z dnia 27 marca 2001 r. (...)w przedmiocie uchylecia decyzji z dnia 8 marca 2000r. i utrzymał ją w mocy.

Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie, wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2003r., wydanym w sprawie ze skargi Przedsiębiorstwa Handlu Zagranicznego (...) Sp. z o.o. w upadłości w B. na decyzję Ministra Gospodarki z dnia 22.06.2001 r. w przedmiocie przejęcia przedsiębiorstwa na rzecz Skarbu państwa, skargę oddalił.

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2005r. sygn. akt IC 63/04 Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim usunął niezgodność między stanem prawnym ujawnionym w treści księgi wieczystej KW (...), urządzonej w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Bełchatowie dla nieruchomości, oznaczonych nr działek (...) o powierzchni 3601 m2 oraz budynków i urządzeń, znajdujących się na gruncie, a stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności w ten

sposób, że m.in. w dziale II w miejsce właściciela „Skarb Państwa Urząd Rejonowy w B.” wpisał E. F. w (...)częściach, R. O. w (...)częściach, A. A. (3) w (...)częściach, A. A. (1) w (...)częściach, A. A. (2) w (...)częściach, G. B. w (...)częściach” i wykreślił wpis o treści „Przedsiębiorstwo (...)Spółka z o.o. w upadłości w B., jako wieczysty użytkownik działki i właściciel budynku opisanego w dziale I O. Wyrok co do zasady został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi I Wydział Cywilny z dnia 3 kwietnia 2007 r. sygn. akt : I ACa 1288/06.

W oparciu o powyższy wyrok dokonano wykreślenia Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w B., jako użytkownika wieczystego ww. działki i właściciela posadowionego na niej budynku.

A. K. w dniu 4 czerwca 2008r. nabył od E. F. za kwotę 400.000,- zł udział we współwłasności przedmiotowych działek, wynoszący (...). Następnie w dniu 11 lipca 2008r. A. K. nabył od G. B. za kwotę 65.000,- zł udział we współwłasności przedmiotowych działek, wynoszący (...), a w dniu 15 października 2008r. nabył od R. O. za kwotę 208.333,00 zł udział we współwłasności przedmiotowych działek wynoszący (...), od A. A. (1) udział w wysokości (...) za kwotę 76.389,00 zł, od A. A. (3) udział w wysokości (...) za kwotę 55.556,00 zł oraz od A. A. (2) udział w wysokości (...) za cenę 76.389,00 zł.

Powodowa Spółka w dniu 23 lutego 2010 r. nabyła od A. K. nieruchomość, będącą przedmiotem niniejszego postępowania za kwotę 780.000, zł. Spółka poniosła nadto koszty aktu notarialnego w kwocie 20.936,00 zł.

Czyniąc rozważania, dotyczące zasadności powództwa Sąd Okręgowy ostatecznie uznał, że zgłoszone przez stronę powodową roszczenie nie znajduje podstaw prawnych.

Sąd ten uznał, bowiem że nabycie od udziałowca przez powodową spółkę prawa własności nieruchomości było z punktu widzenia jej interesów zbędne, skoro ciążył na nim obowiązek wyrównania swojego udziału. Szkoda, jaka powstała po stronie spółki nie może być ustalona jako proste odzwierciedlenie zapłaconej przez powodową spółkę ceny zakupu nieruchomości.

Sąd uznał dalej, że skoro aktem notarialnym z dnia 30 czerwca 2000r. (rep. (...))syndyk masy upadłości, działający w imieniu Przedsiębiorstwa (...) Spółka z o.o. w upadłości, sprzedając w całości A. K. za cenę 890.000,- zł Przedsiębiorstwo (...)Spółka z o.o. w upadłości z siedzibą w B., dokonał zbycia składników majątkowych, nie wchodzących w skład tego przedsiębiorstwa, to ta właśnie czynność spowodowała bezpośrednio powstanie szkody, a co za tym idzie w niej należałoby upatrywać ewentualnego źródła odpowiedzialności.

W omawianej sprawie strona powodowa odpowiedzialność Skarbu Państwa wiąże z nieważnością orzeczenia z 1948 r. (tylko to orzeczenie zostało uznane za nieważne). Stwierdzenie nieważności nastąpiło w marcu 2000 r. i to orzeczenie nie może być uznane za nieważne w niniejszym postępowaniu. O wydaniu tej decyzji poprzednik prawny powoda wiedział z pewnością już w 2004 r. skoro w tym czasie wytoczono przeciwko niemu powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej.

Odwołując się do treści przepisu art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. (Dz.U. Nr 162 poz. 1692) Sąd I instancji wskazał, że do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się przepisy art 417, art 419, art. 420, art. 420¹ art. 420² i art. 421 ustawy, o której mowa w art. 10 oraz art. 153, art.160 i art. 161 § 5 ustawy, o której mowa w art. 2, w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy.

Z powyższego wynika, że dla powstania odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną wydaniem decyzji administracyjnej z naruszeniem prawa, o jakim mowa w art. 160 kpa, muszą zaistnieć dwa konieczne zdarzenia: dotknięta wadą ostateczna decyzja będąca bezpośrednim źródłem szkody oraz wydana we właściwym trybie ostateczna decyzja, która tę wadliwość stwierdza. Dopiero wydanie (uprawomocnienie się) decyzji nadzorczej stwierdzającej nieważność lub wydanie jej z naruszeniem prawa jest tym zdarzeniem, które powoduje możliwość wystąpienia z żądaniem naprawienia szkody. Stwierdzenie nieważności decyzji albo stwierdzenie wydania decyzji z naruszeniem prawa jest więc de facto materialnoprawną przesłanką roszczenia odszkodowawczego. Jeżeli decyzja stwierdzająca niezgodność

z prawem orzeczenia wydana została przed 1 września 2004 r., dochodzenie odszkodowania na podstawie przepisu art. 417¹ § 2 k.c. nie jest możliwe.

Sąd Okręgowy zanegował trafność poglądu strony powodowej, że zdarzeniem powodującym szkodę było wydanie prawomocnego orzeczenia o uzgodnieniu treści księgi wieczystej. Orzeczenie wydane w trybie art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece ma charakter deklaratoryjny, nie kształtuje nowego stanu prawnego, a jedynie potwierdza stan prawny już istniejący.

Sąd meriti ostatecznie uznał, że dla rozstrzygnięcia sprawy winien mieć zastosowanie przepis art. 160 k.p.a., który stanowi samodzielną i wyłączną podstawę roszczeń. Stosownie do treści przepisu art. 160 § 1 i § 5 k.p.a. (w brzmieniu obowiązującym przed wrześniem 2004 r.) stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji, służy roszczenie o odszkodowanie za poniesioną rzeczywistą szkodę, chyba że ponosi ona winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie. Strona niezadowolona z przyznanego jej odszkodowania przez organ administracji publicznej, w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia jej decyzji w sprawie, może wnieść powództwo do sądu powszechnego.

Zastosowanie powyższego przepisu wyklucza zgłoszony skutecznie przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia. Jak wynika z treści § 6 powołanego wyżej przepisu art. 160 k.p.a. roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja, stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1.

W ocenie Sądu Okręgowego także normy konstytucyjne nie mogły stanowić samodzielnej podstawy, usprawiedliwiającej zasądzenie dochodzonego roszczenia. Termin "niezgodność z prawem" użyty w art. 77 ust. 1 ma charakter ogólny; pojęcie bezprawności, jako przesłanki odpowiedzialności władzy publicznej kształtowane jest natomiast przez różne unormowania. Artykuł 77 ust. 1 Konstytucji wyraża konstytucyjne prawo do odszkodowania za bezprawne wyrządzenie szkody przez władzę publiczną, jednakże sam przez się nie wskazuje wyczerpująco ani jaka szkoda ma podlegać naprawieniu, ani nie rozstrzyga co decyduje o wymaganej przesłance bezprawności, nie wspominając już o drodze, na jakiej realizacja uprawnienia odszkodowawczego ma nastąpić.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniosła strona powodowa, zarzucając

1) błąd w ustaleniach faktycznych poprzez bezpodstawne przyjęcie, że:

- nabycie od udziałowca przez powodową Spółkę prawa własności nieruchomości, było z punktu widzenia jej interesów zbędne,
- szkoda jaka powstała po stronie Spółki nie może być ustalona jako proste odzwierciedlenie zapłaconej przez powodową Spółkę ceny zakupu nieruchomości,
- Syndyk masy upadłości, działający w imieniu Przedsiębiorstwa(...)Sp. z o.o. w upadłości dokonał w dniu 30 czerwca 2000 r. zbycia składników majątkowych, nie wchodzących w skład tego przedsiębiorstwa, przedmiotowa czynność spowodowała bezpośrednio powstanie szkody, a co za tym idzie w niej należałoby upatrywać ewentualnego źródła odpowiedzialności,
- zdarzeniem powodującym szkodę nie było wydanie prawomocnego orzeczenia o uzgodnieniu treści księgi wieczystej,

2) obrazę przepisu art. 77 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez jego niezastosowanie.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie w całości żądania pozwu, bądź też uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji. Wniósł także o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm

przepisanych oraz kosztów postępowania przed Sądem I instancji wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swe stanowisko apelujący podniósł, że leżące u podstaw rozstrzygnięcia ustalenia i oceny prawne Sądu I instancji nie uwzględniają, że A. K. nabył od Syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa (...)Sp. z o.o. z/s w B. przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55⁽¹⁾ k.c., w tym prawo użytkowania wieczystego nieruchomości, a nie prawo własności. Konsekwencją powyższego jest prawo do bezpośredniego dochodzenia naprawienia szkody na podstawie art. 77 Konstytucji.

W przedmiotowej sprawie zaistniała znaczna odległość czasowa pomiędzy zdarzeniem prawnym, wywołującym szkodę - stwierdzeniem nieważności orzeczenia nr 45 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14.07.1948 r. decyzją z dnia 8 marca 2000 r., a powstaniem skutku w postaci szkody - z chwilą wykreślenia powodowej Spółki z księgi wieczystej nr (...), jako użytkownika wieczystego nieruchomości położonej w B. przy ul. (...), przy czym bez znaczenia pozostaje tutaj deklaratoryjny charakter wyroków, wydanych w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

Zgodnie z zasadą rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych, zawartej w art. 5 ustawy o księgach wieczystych i hipotece nabywca, działający w zaufaniu do wpisów w księdze wieczystej nabywa skutecznie prawo, nawet jeśli zbywca nie był uprawnionym. Z drugiej strony zgodnie z art. 232 k.c. użytkowanie wieczyste można ustanowić jedynie na nieruchomości Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego. W sprawie niniejszej mamy więc do czynienia z sytuacją, w której z jednej strony decyzją z dnia 8 marca 2000 r. stwierdzono nieważność orzeczenia, przejmującego na własność Skarbu Państwa m.in. nieruchomość, będącą przedmiotem niniejszego postępowania. Z drugiej strony zaś - w myśl zasady rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych - przyjęć należy, że było skuteczne nabycie prawa użytkowania wieczystego przez podmiot działający w dobrej wierze. Brak jest w związku z tym podstaw do przyjęcia, że skutek w postaci szkody nastąpił w dacie uprawomocnienia się decyzji z 8 marca 2000 r. To z kolei oznacza, że podstawą roszczenia odszkodowawczego nie może być przepis art. 160 kpa.

W dniu 3 kwietnia 2007 r. wydany został - w oparciu o decyzję z 8.03.2000r. - prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, utrzymujący w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 22 grudnia 2005r. w przedmiocie usunięcia niezgodności pomiędzy stanem prawnym, ujawnionym w treści księgi wieczystej nr (...), na mocy którego powód został wykreślony z księgi wieczystej, prowadzonej w Sądzie Rejonowym w Bełchatowie za numerem (...), jako użytkownik wieczysty nieruchomości, położonej w B. przy ul. (...). To powyższy wyrok - pomimo deklaratoryjnego charakteru - wywołał skutek w postaci szkody albowiem w sposób ostateczny przekreślił rękojmię wiary publicznej ksiąg wieczystych, na którą do tej pory mógł powoływać się powód.

Jednocześnie, na skutek braku działań ustawodawcy, przepisy rangi ustawowej nie dały powodowej Spółce podstaw prawnych do dochodzenia odszkodowania - za wyjątkiem Konstytucji. Powodowa Spółka pokrzywdzona została przez decyzję wydaną zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa na skutek nierównego potraktowania obywateli przez ustawodawcę. Dał on bowiem pierwszeństwo prawom osób, których mienie po wojnie przejęte zostało na własność Państwa, pomijając całkowicie prawa tych podmiotów, które działając w zaufaniu do wpisów w księgach wieczystych nabyły od Skarbu Państwa prawo własności, czy też użytkowania wieczystego. Wykreślenie Spółki, jako użytkownika wieczystego nieruchomości z księgi wieczystej spowodowało konieczność odkupienia jej przez powodową Spółkę. Wysokość szkody stanowi cena nabycia nieruchomości.

Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa wniosła o oddalenie apelacji, zasądzenie na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej na podstawie art. 11 u. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. Nr 169, poz. 1417 ze zm.)

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja strony powodowej podlegała oddaleniu z mocy art. 385 k.p.c.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzucanego w apelacji błędu w ustaleniach faktycznych poprzez bezpodstawne przyjęcie, że nabycie od udziałowca przez powodową Spółkę prawa własności nieruchomości, było z punktu widzenia jej interesów zbędne, szkoda jaka powstała po stronie Spółki nie może być ustalona jako proste odzwierciedlenie zapłaconej przez powodową Spółkę ceny zakupu nieruchomości, Syndyk masy upadłości działający w imieniu Przedsiębiorstwa (...)Sp. z o.o. w upadłości dokonał w dniu 30 czerwca 2000 r. zbycia składników majątkowych nie wchodzących w skład tego przedsiębiorstwa, przedmiotowa czynność spowodowała bezpośrednio powstanie szkody, a co za tym idzie w niej należałoby upatrywać ewentualnego źródła odpowiedzialności, zdarzeniem powodującym szkodę nie było wydanie prawomocnego orzeczenia o uzgodnieniu treści księgi wieczystej,

Zważyć należy, że w niniejszej sprawie ustalenia faktyczne, zwarte w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, zostały oparte na konkretnych, przeprowadzonych w sprawie i zaferowanych w większości przez stronę powodową i nie zakwestionowanych przez przeciwnika procesowego dowodach z dokumentów. W oparciu o te dowody Sąd I instancji poczynił ustalenia pozytywne. Tych ustaleń strona pozwana de facto nie kwestionuje. Argumentacja apelacji, obejmująca błąd w ustaleniach faktycznych nie dotyczy ustaleń Sądu czy ich braku, ale podstaw i kryteriów ustalenia odszkodowania i wykładni prawa materialnego. Sąd Okręgowy wskazał w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia, że stan faktyczny należy uznać za bezsporny.

Przechodząc do rozważań, dotyczących naruszenia prawa materialnego i konieczności zastosowania art. 77 Konstytucji RP, jako podstawy prawnej dla uwzględnienia powództwa należy odwołać się wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2011 roku, wydanego w sprawie II CSK 570/10 (Baza LEX nr 847123). Sąd Najwyższy wyraził w nim pogląd, który Sąd Apelacyjny w pełni podzielił, że artykuł 77 ust. 1 Konstytucji wyraża konstytucyjne prawo do odszkodowania za bezprawne wyrządzenie szkody przez władzę publiczną, jednakże sam przez się nie wskazuje wyczerpująco ani jaka szkoda ma podlegać naprawieniu, ani nie rozstrzyga co decyduje o wymaganej przesłance bezprawności, nie wspominając już o drodze, na jakiej realizacja uprawnienia odszkodowawczego ma nastąpić. Unormowania te są zawarte w ustawach zwykłych. W przepisie tym wyraża się myśl ogólną, że bezprawne wyrządzenie szkody przez władzę publiczną daje prawo do odszkodowania. Jest to prawo konstytucyjne. Ta konstatacja jest decydująca dla normatywnego znaczenia art. 77 (por. też uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 września 2003 r. w sprawie K 20/02, OTK 2003, nr 7, poz. 76). Normy zawarte w art. 417¹ § 1-3 k.c., regulując szczególne postacie bezprawnego wyrządzenia szkody przez władzę publiczną, ograniczają odpowiedzialność określoną w art. 417 k.c. przez to, że wprowadzają kwalifikowany sposób stwierdzenia bezprawności w przypadku określonych rodzajów aktów władczych.

Sąd Okręgowy zasadnie więc uznał, że normy konstytucyjne same w sobie nie mogą w niniejszym postępowaniu przesądzić o zasadności powództwa. Sama generalna zasada odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone obywatelom przez niezgodne z prawem działanie organów władzy publicznej to za mało. Przesłanki odpowiedzialności, jej ograniczenia bądź wyłączenia muszą znaleźć swe odzwierciedlenie w normach prawnych rangi ustawowej, uszczegółwiających warunki odpowiedzialności.

Na aprobatę zasługują także rozważania Sądu Okręgowego, dotyczące niemożności zastosowania, jako podstawy odpowiedzialności art. 417¹ § 2 k.c. Odpowiedzialność odszkodowawcza, wynikająca z tego przepisu wiąże się z decyzjami ostatecznymi i prawomocnymi orzeczeniami – podmiot zainteresowany uzyskaniem odszkodowania musi wyczerpać tok instancji i uzyskać prejudykat, stwierdzający wydanie ostatecznej decyzji lub prawomocnego orzeczenia z naruszeniem prawa.

W rozpatrywanej sprawie strona powodowa wiąże odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa z orzeczeniem wydanym w roku 1948, uznanym następnie za nieważne. Stwierdzenie nieważności nastąpiło w dniu 8 marca 2000 roku. Sam apelujący zauważa, że ta decyzja została wydana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W dniu 1 września 2004 r. weszła w życie ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692 - dalej: "ustawa nowelizacyjna"), która dokonała istotnych zmian m.in. w zakresie odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa, wynikającej z wydania wadliwych orzeczeń i decyzji administracyjnych. W wyniku tej nowelizacji, z dniem 1 września 2004 r. uchylony został art. 160 k.p.a., a odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone wydaniem nieważnej lub niezgodnej z prawem decyzji administracyjnej uregulowana została w art. 417¹ § 2 k.c. Od chwili wejścia w życie omawianej nowelizacji o odszkodowaniu należnym za szkodę wyrządzoną wydaniem takiej decyzji orzekają sądy powszechne, bez konieczności uprzedniego wyczerpania przez poszkodowanego trybu postępowania administracyjnego przewidzianego w art.160 k.p.a., którego konsekwencją była czasowa niedopuszczalność drogi sądowej.

Do dnia 1 września 2004 roku podstawą prawną odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę, powstałą na skutek wydania ostatecznej decyzji administracyjnej z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. był wyłącznie art. 160 k.p.a., z tym że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 września 2003 r., K 20/02, stronie poszkodowanej przysługiwało pełne odszkodowanie, a nie tylko wyrównanie rzeczywistej szkody (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały 7 sędziów z dnia 26 kwietnia 2006 roku w sprawie III CZP 125/05 OSNC 2006/12/194).

Odwołując się do uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2008 r., wydanej w sprawie III CZP 101/08 (OSNC 2009/4/57, OSP 2009/10/106) należy stwierdzić, że powołana wyżej regulacja, zmieniająca k.c. nie odwołuje się do bardziej szczegółowych pojęć i nie wiąże stosowania dawnych lub nowych przepisów ani z określonymi zdarzeniami procesowymi, ani z powstaniem szkody czy podstaw odpowiedzialności Skarbu Państwa. Odwołując się do "zdarzeń i stanów prawnych" powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy, obejmuje tym pojęciem zarówno zjawiska jednorazowe (zdarzenia), jak i sytuacje trwające jakiś czas, w tym złożone z kilku zdarzeń stany prawne. W literaturze trafnie przyjmuje się, że stany prawne złożone z kilku zdarzeń prawnych można uważać za zrealizowane dopiero wówczas, gdy zaszedł ostatni fakt (zdarzenie), należący do złożonego stanu prawnego. Odnosząc art. 5 ustawy nowelizacyjnej do odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone wydaniem decyzji administracyjnej nieważnej lub sprzecznej z prawem, należy podkreślić, że zarówno na gruncie art. 160 k.p.a., jak i na gruncie art. 417¹ § 2 k.c. warunkiem dochodzenia roszczeń odszkodowawczych jest wydanie ostatecznej decyzji administracyjnej nieważnej lub niezgodnej z prawem, wystąpienie szkody w wyniku jej wydania oraz wydanie ostatecznej decyzji nadzorczej, stwierdzającej niezgodność z prawem lub nieważność decyzji wywołującej szkodę.

I choć niewątpliwie źródłem szkody i odpowiedzialności Skarbu Państwa jest ostateczna decyzja administracyjna, niezgodna z prawem lub nieważna, to jednak dopiero ostateczna decyzja nadzorcza, stwierdzająca jej nieważność lub niezgodność z prawem jest tym zdarzeniem prawnym, które pozwala na dochodzenie roszczeń odszkodowawczych i wszczęcie odpowiedniego postępowania administracyjnego lub sądowego. Dopiero zatem uprawomocnienie się decyzji nadzorczej jest decydującym "zdarzeniem prawnym" z punktu widzenia art. 5 ustawy nowelizacyjnej; jeżeli nastąpiło to przed wejściem w życie ustawy, stosuje się dawne przepisy.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 99/06 (OSNC 2007, nr 6, poz. 79), na gruncie roszczeń odszkodowawczych dochodzonych na podstawie art. 160 k.p.a. źródłem szkody jest wydanie wadliwej decyzji administracyjnej i z tą decyzją wiąże się przesłanka odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa w postaci bezprawności, z tym też zdarzeniem należy łączyć powstanie zobowiązania do naprawienia szkody. Choć zatem przesłanki powstania zobowiązania Skarbu Państwa zrealizowały się wcześniej, z chwilą uprawomocnienia się wadliwej decyzji, to dopiero od chwili uprawomocnienia się decyzji nadzorczej powstała możliwość dochodzenia roszczenia odszkodowawczego. Bez wystąpienia tego zdarzenia prawnego w ogóle nie powstaje możliwość uruchomienia jakiegokolwiek trybu postępowania, nie ma bowiem prejudykatu, umożliwiającego dochodzenie roszczeń odszkodowawczych.

Ta złożona konstrukcja prawna, przewidująca konieczność zajścia kilku zdarzeń prawnych dla otwarcia drogi, umożliwiającej dochodzenie odszkodowania od Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną wadliwą decyzją administracyjną, odpowiada pojęciu "zdarzeń i stanów prawnych" w rozumieniu art. 5 ustawy nowelizacyjnej.

Pierwszym zdarzeniem składającym się na stan prawny umożliwiający dochodzenie roszczenia odszkodowawczego jest wydanie wadliwej ostatecznej decyzji administracyjnej wyrządzającej szkodę, a drugim wydanie ostatecznej decyzji nadzorczej. Jak wskazano, złożone zdarzenie prawne następuje dopiero wtedy, gdy wystąpi ostatecznie zdarzenie należące do zbioru zdarzeń, od wystąpienia których zależy możliwość dochodzenia roszczenia. Zgodnie z ogólnymi regułami intertemporalnymi, do oceny złożonego zdarzenia prawnego jako całości, należy stosować ustawę, która obowiązywała w chwili, gdy zdarzył się ostatni fakt należący do złożonego stanu faktycznego danego zdarzenia. W rozpoznawanym przypadku tym ostatnim zdarzeniem jest uprawomocnienie się decyzji nadzorczej, stanowiącej prejudykat i nieodzowny warunek dochodzenia roszczenia odszkodowawczego. Dopiero z tą chwilą zamyka się i realizuje, a więc "powstaje", wymagany przez ustawę "stan prawny" złożony z kilku zdarzeń, umożliwiający dochodzenie roszczeń odszkodowawczych od Skarbu Państwa za wydanie wadliwej decyzji administracyjnej. Jeżeli uprawomocnienie się decyzji nadzorczej nastąpiło przed dniem 1 września 2004 r., to zgodnie z art. 5 ustawy nowelizacyjnej, stosuje się przepisy dawne, a jeżeli po tym dniu, przepisy nowe.

Także w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego jednolicie przyjmuje się, że niewątpliwie źródłem szkody i odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa jest wadliwa decyzja administracyjna, której nieważność bądź wydanie jej z naruszeniem prawa stwierdzono w stosownym trybie. Jednak dopiero wydanie (uprawomocnienie się) decyzji nadzorczej stwierdzającej nieważność lub wydanie jej z naruszeniem prawa jest tym zdarzeniem, które powoduje możliwość wystąpienia z żądaniem naprawienia szkody (wyroki NSA: z dnia 12 lutego 2009 r. sygn. akt I OSK 246/08, z dnia 8 maja 2009 r. sygn. akt I OSK 697/08, z dnia 17 lipca 2009 r. sygn. akt I OSK 1013/08 i z 24 września 2009 r. sygn. akt I OSK 1388/08, z dnia 3 listopada 2009 roku sygn. akt. I OSK 106/09-

-baza LEX 586290)

W rozpatrywanej sprawie nie ulega wątpliwości, że zarówno orzeczenie numer 45 Ministra Przemysłu i Handlu, jak i decyzja Ministra Gospodarki, stwierdzająca nieważność orzeczenia numer 45 z dnia 14 lipca 1948 roku zapadły przed 1 września 2004 roku. Wobec powyższego argumenty apelującego, dotyczące niemożności zastosowania w niniejszej sprawie art. 160 k.p.a. są chybione.

Nie ma także wątpliwości co do tego, że powodowa Spółka ani jej poprzednik prawny nie skorzystali z administracyjnego trybu dochodzenia roszczeń odszkodowawczych, przewidzianego w art. 160 k.p.a.

Uzasadniony jest również zarzut przedawnienia roszczenia podniesiony przez pozwanego. Brzmienie art. 160 § 6 k.p.a. stanowi wyraźnie, iż roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a. albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2 k.p.a., że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1. Termin ten rozpoczął swój bieg z już dniem 8 marca 2000 roku (z dniem wydania ostatecznej decyzji Ministra Gospodarki). Powództwo zostało wytoczone z dniem 1 kwietnia 2010 roku, a zatem ze znaczącym przekroczeniem tego terminu.

Strona pozwana zasadnie odwołała się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2009 r. w sprawie I CSK 499/08 (Baza LEX 528228), wskazując że roszczenie o naprawienie szkody, wynikające z decyzyjnego (administracyjnego) stwierdzenia nieważności decyzji, wydanej z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja w przedmiocie takiego stwierdzenia (art. 160 § 6 k.p.a.), bez względu na to, kiedy szkoda powstała (lub się ujawniła). Analogiczny pogląd, z tym że w odniesieniu do roszczenia przewidzianego w art. 442 § 1 k.c., został definitywnie sformułowany w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 17 lutego 2006 r., III CZP 84/05 (OSNC 2006, nr 7-8, poz. 114).

Jeżeli zatem wymagalność i przedawnienie roszczenia odszkodowawczego wobec Skarbu Państwa przewidzianego w art. 160 k.p.a. zostały uregulowane w szczególny sposób, to chociaż chodzi tu odpowiedzialność za czyn niedozwolony, nie stosujemy ogólnych przepisów o czynach niedozwolonych i przedawnieniu roszczeń, lecz regulację szczególną zawartą w art. 160 § 6 k.p.a. Pogląd ten można uznać za ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Wyraźnie sformułował go Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z 26 stycznia 1989 r., III CZP 58/1988(OSNC 1989, nr 9,

poz. 129). Został on także przypomniany w uzasadnieniu uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., III CZP 125/05 (OSNC 2006, nr 12, poz. 194).

Za chybione należało także uznać argumenty apelującego, dotyczące powstania szkody dopiero w dniu 3 kwietnia 2007 roku, a więc w dniu uprawomocnienia wyroku, dotyczącego usunięcia niezgodności wpisu w księdze wieczystej KW (...) z rzeczywistym stanem prawnym, po którym nastąpiło wykreślenie powoda, jako wieczystego użytkownika i właściciela budynków. Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Okręgowego, że strona powodowa została pozbawiona prawa wieczystego użytkowania nie z momentem uprawomocnienia orzeczenia w sprawie I C 63/04 Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim, ale już w momencie stwierdzenia nieważności decyzji nacjonalizacyjnej, a więc w dniu 8 marca 2000 roku. Wtedy bowiem stało się jasne, że to nie Skarb Państwa, ale spadkobiercy D. i E. B. są właścicielami nieruchomości, co do których poprzednikowi prawnemu strony powodowej służyło prawo wieczystego użytkowania. Sąd meriti podkreślił, że orzeczenie wydane w trybie art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece ma charakter deklaratoryjny, nie kształtuje nowego stanu prawnego, a jedynie potwierdza i porządkuje stan istniejący.

W tym kontekście rozważenia wymaga, podnoszony w apelacji zarzut pominięcia przez Sąd I instancji ochrony wieczystego użytkownika, płynącej z działania w zaufaniu do wpisów w księgach wieczystych

W ostatnim czasie zapadły, powoływane przez apelującego na poparcie zarzutów apelacji, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2011 r. III CSK 159/09 LEX nr 1068053 oraz uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 15 lutego 2011 r. III CZP 90/10, rozstrzygająca zagadnienie prawne w powyższej sprawie (OSNC 2011/7-8/76, LEX nr 693990, Biul.SN 2011/2/7). Ich główne tezy są następujące :

1. Zasada wiarygodności ksiąg wieczystych (art. 5 u.k.w.h.) obejmuje także prawo użytkowania wieczystego. Zasada ta nie powinna ustępować przed regułą wyrażoną w art. 232 k.c. Nieruchomość może zmienić swój status prawny w określonym czasie, a wadliwe postępowanie Skarbu Państwa, prowadzące do zmiany tego statusu (w postaci przejęcia nieruchomości m.in. w wyniku nacjonalizacji), nie może pozbawiać użytkownika wieczystego ochrony prawnej nawet wobec właściciela gruntu. Użytkownika tego nie można zatem traktować jedynie jako posiadacza cudzej nieruchomości bez tytułu prawnego.

2. Podstawowe znaczenie przywiązywać należy do treści wpisu do księgi wieczystej, a więc do tego, czy wskazuje ona podmiot, którego nieruchomość mogłaby być obciążona użytkowaniem wieczystym, gdyby był on jej właścicielem. Rękojmia powinna chronić osobę trzecią (nabywcę prawa) działającego w zaufaniu do treści wpisu do księgi wieczystej. W odniesieniu do prawa użytkowania wieczystego ochrona udzielona osobie trzeciej powinna prowadzić nie tylko do nabycia prawa użytkowania wieczystego od osoby nieuprawnionej (podstawowy skutek konstytucyjnego działania rękojmiami). Należy jeszcze przyjąć, że nabycie to ma nastąpić w takim kształcie jurydycznym i konfiguracji podmiotowej (użytkownik - Skarb Państwa), w jakim prawo użytkowania wieczystego występuje w obrocie prawnym de lege lata (dalszy skutek konstytucyjnego działania rękojmiami). Uzyskanie własności przez Skarb Państwa stanowi zatem wtórny i niesamodzielny (bo pochodny) skutek służący zapewnieniu jak najpełniejszej ochrony prawnej osobie trzeciej (nabywcy użytkowania wieczystego), działającego w zaufaniu do treści wpisu do księgi wieczystej. Prawny sens takiej ochrony wyraża się też w odpowiednim ukształtowaniu stosunku prawnorzeczowego: użytkownik wieczysty - Skarb Państwa, zgodnie z treścią aktualnego wpisu do księgi wieczystej przy uwzględnieniu ogólnego i szczegółowego reżimu prawnego tego stosunku.

Przedstawiona koncepcja Sądu Najwyższego zakłada- w określonych sytuacjach- prymat ochrony osób trzecich, działających w dobrej wierze i prymat pewności obrotu prawnego nad konstytucyjną zasadą ochrony prawa własności.

Z zawartego w przytoczonym wyżej wyroku wywodu prawnego wynika, że Sąd Najwyższy stanął przed wyborem, bądź ochrony interesów właścicieli bezprawnie naruszonych kilkadziesiąt lat temu, w pewnym sensie "przystosowanych" już do skutków poprzedniej rzeczywistości, bądź ochrony interesów użytkowników wieczystych, których pozbawienie

wywołałoby kolejne perturbacje społeczne na skutek pozbawienia ich własności odrębnych lokali i w ten sposób zwielokrotnieniu uległyby skutki pierwotnego bezprawia. Ze względów wskazanych w uchwale w omawianym wypadku należało dać priorytet nad konstytucyjną zasadą ochrony własności, ochronie wolności i praw innych osób, działających w zaufaniu do treści księgi wieczystej.

Wynika z tego, że ograniczenie chronionego najsilniej prawa własności może mieć miejsce jedynie wyjątkowo, a w sprawie w której orzeczenia zapadły – ze względu na przewidywane ogromne perturbacje społeczne i prawne.

Powyższy pogląd Sądu Najwyższego spotkał się jednak z krytyką doktryny. M. K. w glosie do chwały SN z dnia 15 lutego 2011 r., III CZP 90/10 w Rejencie z 2012 nr 1 str.136 podniósł, że nieważność wywołana naruszeniem ustawy nie jest sanowana rękojmią. Innymi słowy, rękojmią nie wyrwie skutku w postaci nabycia od nieuprawnionego, jeżeli nabycie to obciążone jest nieważnością, wynikającą z naruszenia ustawy.

Głosę krytyczną opublikował także M. R. (Radca Prawny z marca 2012 roku Numer 123 strony 12-13) podnosząc , że w rozumieniu art. 5 u.k.w.h. chodzi tylko o takie prawo, które istnieje (a przynajmniej istniało w chwili złożenia wniosku o ujawnienie w księdze wieczystej zmiany podmiotu uprawnionego). [...]W braku przedmiotu użytkowania wieczystego (gruntu stanowiącego własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego) stosunek prawny de facto nie powstaje. W wyroku z dnia 24 stycznia 2002 roku , wydanym w sprawie III CKN 405/99 (OSNC 2002 Nr 11,poz. 142) Sąd Najwyższy przyjął, że stosowanie zasady rękojmi nie może prowadzić do nabycia prawa, nie mogącego powstać w określonym kształcie prawnym. Skoro nie jest możliwe obciążenie prawem użytkowania wieczystego gruntów innych niż wymienione w treści art. 232 k.c. to niezależnie od tego kim są podmioty kreowanego stosunku prawnego i czy zostały one ujawnione w księdze wieczystej czy nie , prawo wieczystego użytkowania nie powstanie . Odwołać się także można do stanowiska Sądu Najwyższego w badanej kwestii, zgodnie z którym ustanowienie użytkowania wieczystego na gruncie stanowiącym własność osoby fizycznej , a także sprzedaż lokali w budynku położonym na tym gruncie jest czynnością prawną nieważną. Wprawdzie rękojmią wiary publicznej ksiąg wieczystych (art. 5 u.k.w.h.) chroni nabycie od nieuprawnionego własności lub innego prawa rzeczowego, w tym użytkowania wieczystego, ale chroni tylko nabycie ważne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2002 r., III CKN 405/99, OSNC 2002, nr 11, poz. 142). Nieważność umów nabycia lokali z oddaniem nabywcom w użytkowanie wieczyste ułamkowych części działki powoduje zatem, że choć nabyli oni prawo na podstawie czynności prawnej z osobą uprawnioną według treści księgi wieczystej, rękojmią wiary publicznej ksiąg wieczystych ich nie chroni. (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2005 roku III CK 366/05 Baza LEX 512002)

Podzielając krytyczne stanowisko, w stosunku do zaprezentowanej wyżej koncepcji działania rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych wobec wieczystego użytkownika w sytuacji zaistniałej w niniejszej sprawie należy podnieść aspekt braku szczególnych okoliczności (perturbacji społecznych i prawnych) , uwypuklonych przez Sad Najwyższy, a nadto poddać analizie jeszcze jeden aspekt argumentacji apelującego.

Postępowanie o uzgodnienie treści księgi wieczystej, które toczyło się w Sądzie Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim pod sygnaturą I C 63/04 , a przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi pod sygnaturą I ACa 1288/06 obejmowało swym zakresem podmiotowym także stronę powodową. Zakres stosowania art. 5 ustawy o księgach wieczystych i hipotece i wynikająca z niego ochrona strony powodowej była już przedmiotem oceny obu sądów. Sądu obu instancji uznały, że w razie konfliktu między treścią księgi wieczystej, a rzeczywistym stanem prawnym , w sytuacji w której dochodzi do zderzenia zasady rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych z zasadą dopuszczającą możliwość ustanowienia wieczystego użytkowania tylko na gruncie stanowiącym własność państwową prymat należy dać drugiej z nich. Pogląd ten warunkował treść rozstrzygnięcia w części nakazującej wykreślenie (...), jako wieczystego użytkownika.

Z treści art. 365 § 1 k.p.c. wynika związanie prawomocnym orzeczeniem określonych podmiotów –przede wszystkim stron postępowania , ale także sądu który orzeczenie wydał , jak i innych sądów, organów państwowych i organów administracji publicznej. W konsekwencji wszystkie wymienione podmioty muszą liczyć się z wydanym orzeczeniem, nie mogą go zmieniać, ani podejmować działań nieuwzględniających faktu jego wydania.

Zarzut apelacji, dotyczący działania rękami wiary publicznej ksiąg wieczystych wobec powodowej Spółki nie mógł więc zostać uwzględniony także z tego powodu, że został podniesiony, zbadany i oceniony w powołanej sprawie i wpływał bezpośrednio na treść zapadłego orzeczenia .

Na koniec, jedynie na marginesie powyższych i decydujących o treści rozstrzygnięcia rozważań, Sąd Apelacyjny pragnie podkreślić i to, że sam fakt zakupu nieruchomości od A. K. za określoną cenę nie przesądza o związku przyczynowym pomiędzy tą czynnością prawną, a wydaniem decyzji administracyjnej uznanej za niegodną z prawem . Dodatkowo nie można pominąć okoliczności ,że powodowa Spółka nabyła ostatecznie prawo własności, podczas gdy pierwotnie przysługiwało jej, różne co do wartości, prawo wieczystego użytkowania. Zasadnie więc Sąd Okręgowy podkreślił w swych rozważaniach, że szkoda, którą szacuje strona powodowa nie może być ustalona przez proste odzwierciedlenie zapłaconej ceny zakupu nieruchomości .

Nie można także pominąć okoliczności, że to syndyk masy upadłości Przedsiębiorstwa (...)Sp. z o.o. w upadłości zbył na rzecz I. K. przedsiębiorstwo jako całość, obejmujące także składniki majątku, do którego ostatecznie prawa mu nie przysługiwały (akt notarialny z 30 czerwca 2000 roku Rep A nr 4576/2000), a następnie A. K. pokrył swoje udziały w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w B. nabytym (...) i także jemu nie przysługiwały prawa do składników majątkowych, nie wchodzących w skład tego przedsiębiorstwa. Tu można poszukiwać źródła odpowiedzialności.

Powielając argumentację , zawartą w uzasadnieniu postanowienia z dnia 17 lipca 2013 roku , wydanego na skutek rozpoznania zażalenia pozwanego Skarbu Państwa na rozstrzygnięcie o nieobciążeniu strony pozwanej kosztami procesu Sad Apelacyjny nie obciążył Przedsiębiorstwa (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. kosztami postępowania apelacyjnego. (art. 102 k.p.c.)